

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 11 września 2015 r.

WPS-I.431.2.30.2015.AK

**Pani
Monika Karpiniuk
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Radziejowicach**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 i 693) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543, z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 7-10 września 2015 r. kontrolę problemową w kierowanym przez Panią Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Radziejowicach.

Przedmiotem kontroli było sprawdzenie sposobu organizacji i realizacji wieloletniego programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na podstawie Uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (M.P. z 2013 r., poz.1024) oraz zmiany dokonanej Uchwałą nr 142 Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2014 r., a w szczególności:

- organizacji zadania na terenie gminy,
- przyznawania świadczeń,
- wydatkowania i rozliczania środków przekazanych na dożywianie, dowóz, i oraz ich prawidłowe wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem.

Kontrola obejmowała realizację zadania w okresie od 1 stycznia 2014 r. do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole z kontroli, podpisanym w dniu 10 września 2015 roku przez Panią Małgorzatę Wielgus – specjalistę pracy socjalnej, aktualnie zastępującą kierownika na podstawie upoważnienia wydanego Zarządzeniem

nr 39/2015 Wójta Gminy Radziejowice z dnia 2 września 2015 r., przekazuję Pani niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W wyniku kontroli ustalono, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach został utworzony na podstawie Uchwały nr VIII/34/90 Gminnej Rady Narodowej w Radziejowicach z dnia 8 lutego 1990 r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowicach.

W kontrolowanym okresie Ośrodek działał w oparciu o statut przyjęty Uchwałą Nr XXXIX/244/2013 Rady Gminy Radziejowice z dnia 20 czerwca 2013 r. w sprawie nadania Statutu Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Radziejowicach; w § 2 ww. uchwały widnieje zapis: „*Traci moc uchwała nr XXVII/159/2009 Rady Gminy Radziejowice z dnia 17 marca 2009 r. w sprawie nadania Statutu Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Radziejowicach*”.

W związku z powyższym Zarządzenie Nr 1/2009 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowicach z dnia 25 stycznia 2012 r. jest już nieobowiązujące, a tym samym ośrodek pomocy nie posiada aktualnego regulaminu organizacyjnego.

Kierownik kontrolowanej jednostki działa na podstawie Zarządzenia nr 8 Wójta Gminy Radziejowice z dnia 5 maja 2008 r. w sprawie upoważnienia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do wydawania decyzji administracyjnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach wykonywał czynności kancelaryjne na podstawie instrukcji kancelaryjnej i jednolitego rzeczowego wykazu akt zatwierdzonej przez Archiwum Państwowe m.st. Warszawy z dnia 05.08.2014 r. znak VI 401-493/11, wprowadzonej Zarządzeniem nr 1/2014 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowicach z dnia 18 sierpnia 2014 r.

Gmina Radziejowice podjęła następujące akty prawa miejscowego, które uprawniają świadczeniobiorców do korzystania z Programu po przekroczeniu dochodu powyżej kryterium dochodowego wynikającego z ustawy o pomocy społecznej oraz do korzystania przez dzieci z posiłków bez wydania decyzji administracyjnej:

- Uchwałę Nr XLVI/282/2014 Rady Gminy Radziejowice z dnia 21 stycznia 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania dla osób objętych programem wieloletnim „Pomoc państwa w zakresie dożywiania 2014-2020” w formie pieniężnej;
- Uchwałę Nr XLVI/283/2014 Rady Gminy Radziejowice z dnia 21 stycznia 2014 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim

programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020;

- Uchwałę Nr XLVI/281/2014 Rady Gminy Radziejowice z dnia 21 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

W roku 2014 Gminie Radziejowice przyznano dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie 30.000 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie pomocy osobom wskazanym w części V.1 załącznika do Uchwały nr 221 Rady Ministrów.

W *Sprawozdaniu z realizacji Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za okres I-XII 2014 roku*, Gmina Radziejowice przedstawiła koszt Programu ogółem w wysokości 51 181 zł, z czego kwota 21 181 zł to środki własne gminy. Pomocą objęto ogółem 163 osoby. Na wniosek dyrektora szkoły bez wydawania decyzji administracyjnej pomocą objęto 4 osoby.

Zgodnie z danymi zawartymi w ww. sprawozdaniu na terenie Gminy Radziejowice funkcjonowało 5 placówek oświatowych prowadzących dożywianie, z tego 4 szkoły i 1 przedszkole.

Umową zawartą w dniu 20 lutego 2015 roku przyznano dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie w kwocie 28 000 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Pomoc dla odbiorców może być przyznana w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych, jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości 150% kryterium dochodowego o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto dotacja celowa może być przeznaczona na dofinansowanie wsparcia dzieciom uczniom, którzy nie muszą spełniać warunków otrzymania pomocy wskazanych w ustawie o pomocy społecznej w proporcji do 20% ilości wszystkich dzieci i uczniów dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym, które w szczególnie uzasadnionych przypadkach wyrażą chęć zjedzenia posiłku.

W § 2 umowy ustalono, że Gmina będzie wydatkowała na realizację Programu środki własne w kwocie nie mniejszej niż 40% kosztu realizacji zadania ogółem.

Aneksiem z dnia 16 lipca 2015 roku do Umowy, zwiększono Gminie przyznaną dotację celową do kwoty 30 000 zł, jako wsparcie na realizację Programu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach realizuje Program „Pomoc państwa

w zakresie dożywiania” przy pomocy placówek oświatowych, z którymi ma zawarte porozumienia dotyczące współpracy.

Ośrodek obciążany był płatnością za posiłki. Zespół kontrolny dokonał analizy dokumentów księgowych potwierdzających dokonywanie płatności za realizację Programu w miesiącach: luty, marzec i październik 2014 r. oraz styczeń 2015 r.

Dokumenty obciążające płatnościami wystawiane były po upływie okresu, w którym dzieci faktycznie spożywały posiłki. Podstawą do obciążenia były listy imienne dzieci z placówek, w których spożywały one posiłki oraz wystawione na ich podstawie dokumenty płatności (faktury VAT, rachunki i noty księgowe). Na tej podstawie Ośrodek dokonywał płatności za faktycznie spożyte posiłki przez dzieci. Zespół kontrolny na każdym z dokumentów płatności stwierdził datę wpływu do ośrodka, co jest zgodne z przyjętą przez jednostkę instrukcją kancelaryjną.

Podczas kontroli stwierdzono, że wystawione dokumenty zostały opisane zgodnie z wymogami określonymi w art. 21 ustawy o rachunkowości. Dokumenty księgowe były poukładane chronologicznie, podpisane przez główną księgową i kierownika z zatwierdzeniem do wypłaty.

Na terenie gminy Radziejowice dożywianie w formie gorącego posiłku osób dorosłych nie jest w ramach Programu prowadzone (nie funkcjonuje żaden punkt gastronomiczny, który mógłby współpracować z ośrodkiem i wydawać posiłki dla osób dorosłych wymagających dożywiania). W celu przeciwdziałaniu zjawisku niedożywienia, osobom dorosłym wypłacane są zasiłki celowe na żywność.

Podczas kontroli sprawdzono 14 losowo wybranych akt rodzin otrzymujących w kontrolowanym okresie pomoc w ramach realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, w tym 37 postępowań administracyjnych zakończonych 39 decyzjami administracyjnymi.

Doboru akt dokonano na podstawie *Rejestru osób, które korzystały z pomocy w ramach Programu w 2014 r. oraz 2015 r.*

Pomoc w ramach Programu była udzielana na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu zgodnie z art. 61 § 1 i art. 63 § 1 Kpa. Na dokumentach odnotowana była data wpływu, akta spraw poukładane były chronologicznie.

Ustalanie uprawnień do udzielania pomocy odbywało się na podstawie wywiadów środowiskowych. Do skontrolowanych wywiadów środowiskowych zawsze dołączano komplet niezbędnych dokumentów wymienionych w art. 107 ust. 5b ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Plan pomocy w wywiadach znajdujących się w aktach osobowych zatwierdzał kierownik ośrodka.

We wszystkich skontrolowanych decyzjach w podstawie prawnej przywołano upoważnienia osoby uprawnionej do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

W okresie objętym kontrolą za nieprawidłowe uznano:

1. Po przyjęciu statutu z dnia 20 czerwca 2013 r. kierownik ośrodka pomocy nie wydał zarządzenia o wprowadzeniu nowego regulaminu organizacyjnego (poprzedni został uchylony uchwałą przyjmującą nowy statut).
2. Ośrodek nie spełnia ustawowego wymogu zatrudnienia wskazanego w art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, z którego wynika, że ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych w proporcji jeden pracownik socjalny na 2 tysiące mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną w proporcji 1 pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Podczas kontroli ustalono, że ośrodek zatrudnia w przeliczeniu na pełne etaty 2 pracowników socjalnych. Liczba mieszkańców Gminy Radziejowice na dzień 30.06.2015 roku wynosiła 5284 – na jednego pracownika socjalnego przypadało 2642 mieszkańców.
3. W części skontrolowanych decyzji administracyjnych elementy wymienione w art. 107 § 1 i 3 Kpa nie były wskazane w sposób prawidłowy:
 - w 5 skontrolowanych decyzjach nie przywołano pełnej podstawy prawnej tj. nie przywołano podjętych uchwał gminy dotyczących programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”;
 - w 2 skontrolowanych decyzjach przywołano nieobowiązującą od dnia 01.01.2014 ustawę z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”;
 - w 2 uzasadnieniach decyzji nie zawarto informacji o przyznaniu posiłku z Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.
4. W 11 skontrolowanych decyzjach przyznanie pomocy w formie posiłków nastąpiło przed datą wydania decyzji, co narusza art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Pomoc w formie posiłku dla dziecka, w czasie gdy prowadzone jest postępowanie administracyjne o wydanie decyzji w tej sprawie może być przyznana bez wydania decyzji administracyjnej zgodnie z cz. V.2 załącznika do Uchwały nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. na podstawie przyjętego odpowiedniego programu osłonowego.

5. W 13 przypadkach zasiłki celowe na zaspokojenie niezbędnej potrzeby – zakup żywności – przyznawane były jedną decyzją na okres kilku miesięcy, podobnie jak w przypadku zasiłku okresowego. Do świadczeń pieniężnych na żywność – zasiłków celowych - nie stosowano zasady zawartej w art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z której wynika, że w celu zaspokojenia niezbędnej (jednorazowo) potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy.
6. W skontrolowanych drukach wywiadów prowadzona praca socjalna odnotowana była w sposób nie oddający podejmowanych działań. W 22 drukach wywiadów na 37 skontrolowanych znajdowały się tylko zapisy o następującej treści: indywidualne poradnictwo, wizyta w środowisku, natomiast w 1 przypadku prowadzenie pracy socjalnej nie było w ogóle opisane.
7. W 1 przypadku wywiad przeprowadzony został po terminie wskazanym w § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.
8. W 1 skontrolowanej decyzji brakowało potwierdzenia daty jej odbioru, co jest niezgodne z art. 46 ust. 1 Kpa.

Za powstałe nieprawidłowości odpowiada Pani jako Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowicach.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości proszę o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Wydać zarządzenie o przyjęciu regulaminu organizacyjnego w odniesieniu do obowiązującego statutu ośrodka pomocy społecznej;
2. Podjąć starania w celu zapewnienia prawidłowej organizacji pracy ośrodka poprzez zatrudnienie pracowników socjalnych zgodnie z przepisami określonymi w art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 i 693);
3. Wydając decyzje administracyjne przywiązywać szczególną uwagę do zasad zawartych w art. 107 Kpa poprzez: przywoływanie pełnej i prawidłowej podstawy prawnej oraz w uzasadnieniach decyzji zawierać informacje dotyczącą przyznawania pomocy z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”;
4. W prowadzonych postępowaniach przyznając świadczenia w formie posiłków stosować przepis art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej (przyznanie pomocy po wydaniu decyzji);
5. Przy przyznawaniu zasiłków celowych na zakup żywności stosować zasadę zawartą w art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej (jednorazowe zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej);

6. W każdym przypadku w druku wywiadu środowiskowego dokumentować prowadzenie pracy socjalnej;
7. Przy przeprowadzaniu wywiadu środowiskowego stosować przepisy § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;
8. Przy doręczaniu decyzji administracyjnych stosować przepisy art. 46 § 1 Kpa.

Ponadto wskazane byłoby podjęcie działań organizacyjnych zmierzających do zapewnienia dzieciom posiłków w dniach wolnych od nauki tj. ferie, wakacje. Dodatkowo przy udzielaniu pomocy, w przypadku kiedy rodzina znajdowała się w trudnej sytuacji materialnej i przerwała korzystanie z pomocy, wskazane jest sprawdzenie okoliczności powodujących brak korzystania z pomocy i udokumentowanie notatką służbową.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, aby pracownicy socjalni i kierownik ośrodka częściej uczestniczyli w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje i kompetencje zawodowe, co rezultacie przełoży się na większą efektywność prowadzonej pracy socjalnej.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ust.2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 i 693) **jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.**

W przypadku nie zgłoszenia lub nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę Mazowieckiego należy **w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.**

Ponadto informuję, że zgodnie z przepisem art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6 000 zł.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
Wiesława Kacperk-Biegańska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:
Pani Urszula Ciężka
Wójt Gminy Radziejowice